

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 8. srpnja 2009.

Istina u ljubavi

Draga braćo i sestre!

Moja nova enciklika *Caritas in veritate*, koja je jučer službeno predstavljena, nadahnjuje se po svojoj temeljnoj viziji na ulomku iz poslanice svetoga Pavla Efeanima, gdje apostol govori o djelovanju po istini u ljubavi: "Istinujući u ljubavi da poradimo te sve uzraste u Njega, koji je Glava, Krist" (4, 15). Ljubav u istini je stoga osnovna pokretačka snaga za istinski razvoj svake osobe i cijeloga čovječanstva. Zato se oko načela "caritas in veritate" vrti čitav socijalni nauk Crkve. Samo ljubavlju, prosvijetljenom razumom i vjerom, moguće je postići ciljeve razvoja koje odlikuje ljudska i očovječujuća vrijednost. Istina u ljubavi je "načelo oko kojeg se vrti socijalni nauk Crkve, a koji poprima praktični oblik u kriterijima kojima se ravnaju moralna djelovanja" (6). Enciklika već u uvodu podsjeća na dva temeljna kriterija: pravednost i opće dobro. Pravednost je sastavni dio onog ljubljenja "djelom i istinom" (1 Iv 3, 18), na koje potiče apostol Ivan (usp. br. 6). A "voljeti nekoga znači eljeti mu dobro i konkretno se potruditi da se ono osigura. Pored dobra pojedinca, postoji dobro vezano uz društveni ivot osoba... To djelotvornije ljubimo blinje, što se više zalaemo" za opće dobro. Svaki je vjernik – kae enciklika – pozvan na tu ljubav, te dodaje: "To je institucionalni put... ljubavi" (usp. br. 7).

Poput ostalih dokumenata učiteljstva, i ova se enciklika posvećuje, nastavlja i produbljuje analizu i razmišljanje Crkve o društvenim tematikama od vitalnog interesa za čovječanstvo našeg doba. Na osobit se način ponavlja ono što je, prije nešto više od 40 godina, napisao Pavao VI. u enciklici *Populorum progressio*, tome miljokazu socijalnog nauka Crkve, u kojoj velika Papa opisuje neke presudne, i trajno aktualne, smjernice za cjeloviti razvoj čovjeka i suvremenog svijeta. Stanje u

svijetu, kao što posljednjih mjeseci doznajemo iz brojnih vijesti, i dalje je u znaku velikih problema i "sablazni" silnih nejednakosti, koje i dalje postoje usprkos naporima poduzetim u prošlosti. S jedne se strane bilježe znakovi teških društvenih i ekonomskih neravnoteža; s druge se s raznih strana poziva na reforme koje se više ne mogu odgađati kako bi se ublažio jaz u razvoju naroda. Fenomen globalizacije može, u tu svrhu, predstavljati stvarnu mogućnost, ali za to je vano da se prione dubokoj moralnoj i kulturnoj obnovi i odgovorno prosuđuju odluke koje će se donijeti za opće dobro. Bolja budućnost za sve je moguća, ako se bude temeljila na ponovnom otkrivanju temeljnih etičkih vrijednosti. Potrebno je naime novo ekonomsko planiranje koje će voditi računa o globalnom razvoju i počivati na etičkom temelju odgovornosti pred Bogom i čovjekom kao Božjim stvorenjem.

Enciklika zacijelo ne kani pružiti tehnička rješenja na velike društvene probleme današnjega svijeta – to nije zadatak crkvenog učiteljstva (usp. br. 9). Ipak, ona podsjeća na velika načela koja se ne smije mimoći pri izgrađivanju ljudskog razvoja narednih godina. Među njima je, u prvom redu, pozornost prema ljudskom ivotu, kojeg se promatra kao središte svakog istinskog napretka; zatim poštivanje prava na vjersku slobodu, koje je uvijek usko povezano sa čovjekovim razvojem; nadalje, odbacivanje prometejske vizije čovjeka, koje ga smatra apsolutnim tvorcem vlastite sudbine. Bezgranično povjerenje u moći tehnologije na kraju bi se pokazalo iluzornom. Potrebni su čestiti ljudi kako u politici tako i u ekonomiji, koji su iskreno predani općem dobru. Na osobit način, a obzirom na urgentna pitanja s kojima se svijet suočava, prijeko je potrebno dozvati u svijest i skrenuti pozornost javnoga mnijenja na dramu gladi i prehrambene sigurnosti, kojom je pogođen velik dio čovječanstva. Drama tih razmjera interpelira našu svijest: nuno je odlučno se s njom uhvatiti u koštac, uklanjajući strukturalne uzroke koje je prouzročuju i promičući poljoprivredni razvoj najsiromašnijih zemalja. Uvjeren sam da će taj solidarni put k razvoju najsiromašnijih zemalja sigurno pomoći da se stvori plan za rješavanje sadašnje globalne krize. Nema sumnje da se mora pozorno vrednovati ulogu i političku vlast država, u dobu u kojem postoje ograničenja njihovoj suverenosti zbog novog međunarodnog ekonomsko-tržišnog i financijskog konteksta. S druge strane, ne smije izostati odgovorno sudjelovanje građana u nacionalnoj i međunarodnoj politici, zahvaljujući također novom zauzimanju udruženja radnika koja su pozvana iznjedriti nove sinergije na lokalnoj i međunarodnoj razini. Primarnu ulogu, i na tome polju, imaju društvena obavijesna sredstva za jačanje dijaloga između različitih kultura i tradicija.

eleći dakle isplanirati razvoj koji neće biti izopačen lošim funkcioniranjem i zastranjenjima koji su danas naširoko prisutni, nameće se nuno da svi ozbiljno razmisle o samom smislu ekonomije i njezinim ciljevima. Iziskuju to stanje ekološkog zdravlja planeta kao i pitanje kulturne i moralne krize čovjeka koja se jasno uočava u svim dijelovima svijeta. Ekonomija treba etiku da bi ispravno funkcionirala; treba povratiti vani doprinos načela besplatnosti i "logike dara" u tržišnu ekonomiju, gdje pravilo ne može biti samo profit. Ali to se može postići samo ako se za to zauzmu svi, gospodarstvenici i političari, proizvođači i potrošači i to pretpostavlja odgoj savjesti u kojem će biti stavljen snaan naglasak na moralnim kriterijima pri izradi političkih i ekonomskih planova. S pravom se s raznih strana apelira na činjenicu da prava pretpostavljaju odgovarajuće dunosti, bez

kojih pravima prijete opasnost da se pretvore u samovolju. Čitavo čovječanstvo – opetovano se ponavlja – treba živjeti drukčijim stilom života, u kojem su dunosti svakog pojedinca prema okolišu povezane s dunošću prema osobi promatranoj u njoj samoj i u odnosu prema drugima.

Čovječanstvo je jedna obitelj i plodni dijalog između vjere i razuma koje ovaj samo obogatiti, učiniti djelotvornijim djelo ljubavi u društvu i činiti primjereni okvir za jačanje suradnje između vjernika i nevjernika, u zajedničkoj perspektivi rada za pravdu i mir u svijetu. Kao kriterije-vodilje za tu bratsku interakciju, u enciklici sam naznačio načela supsidijarnosti i solidarnosti, u njihovoj uskoj povezanosti. Na kraju sam, pred tako širokim i dubokim problematikama današnjeg svijeta, istaknuo nuno jedne svjetske političke vlasti regulirane pravom, koja će se držati spomenutih načela supsidijarnosti i solidarnosti i biti čvrsto usmjerena k ostvarivanju općeg dobra, u poštivanju velikih moralnih i vjerskih tradicija čovječanstva.

Evandjelje nas podsjećaju da čovjek ne živi samo o kruhu: duboka elja čovjekova srca ne može se zadovoljiti samo materijalnim dobrima. Čovjekov je horizont bez sumnje viši i širi; zato svaki plan razvoj mora imati pred očima, pored materijalnog, i duhovni razvoj osobe, koja je obdarena dušom i tijelom. To je cjeloviti razvoj, na koji se konstantno referira socijalni nauk Crkve. Taj razvoj ima svoj mjerodavni kriterij u pokretačkoj sili "ljubavi u istini". Draga braćo i sestre, molimo da i ova enciklika uz pomoć čovječanstvu da se osjećaju kao jedna obitelj zauzeta u stvaranju svijeta pravednosti i mira. Molimo da vjernici, koji rade na polju ekonomije i politike, osjete koliko je vano njihovo dosljedno svjedočenje evanđelja u slubi koju pružaju društvu. Na osobit način, pozivam vas da molite za vođe država i vlada G8 koji ovih dana sudjeluju na susretu u L'Aquili. Neka na tome vanom svjetskom summitu budu donesene korisne odluke i smjernice za istinski napredak svih naroda, osobito najsiromašnijih. Povjerimo te nakane majčinskom zagovoru Marije, Majke Crkve i čovječanstva.